
Program nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych (DUZ) dla zawodu technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 311515

Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych, dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki

Konkurs nr POWR.02.15.00-IP.02-00-001/21 Opracowanie programów nauczania do umiejętności dodatkowych dla zawodów (DUZ) – II Etap (DUZ II)

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Rok 2022

Spis treści

1. Założenia zawierające opis dodatkowej umiejętności zawodowej.....	4
2. Założenia organizacyjne	7
2.1.Liczba godzin przewidzianych na realizację programu	7
2.2.Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia	8
2.3.Wyposażenie dydaktyczne.....	9
2.4.Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej	10
3. Cele kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej	12
4. Wykaz efektów uczenia się dodatkowej umiejętności zawodowej oraz kryteriów weryfikacji.....	13
5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej – Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy.....	14
6. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej – Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy”	16
6.1.Pracownia doradztwa rolniczego	16
6.2.Pracownia planowania pracy doradców rolniczych	22
7. Ewaluacja programu	29
7.1.Cel ewaluacji.....	29
7.2.Opis modelu ewaluacji	30

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

7.3.Załączniki	32
8. Wykaz proponowanej literatury	43

1. Założenia zawierające opis dodatkowej umiejętności zawodowej

Członkostwo Polski z Unią Europejską otworzyło przed gospodarstwami rolnymi nieznane dotychczas możliwości. Wynikają one przede wszystkim z dostępu do instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej, a zwłaszcza dopłat bezpośrednich oraz instrumentów oddziałujących na rozwój obszarów wiejskich, w tym przede wszystkim wsparcia inwestycji w gospodarstwach rolnych oraz wsparcia młodych rolników. Swoistą "przymiarkę" do nowych instrumentów polityki rolnej zapoczątkował program SAPARD. Okazało się, że rolnicy byli i są najbardziej aktywną grupą w aplikowaniu o środki unijne, chociaż zasadniczo procedury nie były i nadal nie są proste. 23 miliardy euro, w ramach SPO Rolnictwo, PROW 2004-2006 i obecnie PROW 2014-2020, sprawiły, że polska wieś w szybkim tempie zmienia się i modernizuje. Systematycznie poprawiają się wskaźniki: towarowości, dochodowości, koncentracji ziemi i produkcji, technicznego uzbrojenia pracy, nawożenia, plonowania. Coraz większa liczba gospodarstw podejmuje specjalizację i skutecznie konkuruje na unijnych rynkach. Według danych raportu Polska wieś i rolnictwo. Wiosna 2021, przygotowanego przez TNS OBOP, niemal połowa ankietowanych rolników (48%) - zapytana o wpływ Wspólnej Polityki Rolnej na rozwój miejscowości ich zamieszkania - odpowiada, że wpływ ten jest pozytywny, a najważniejsze funkcje płatności bezpośrednich to, według badanych, kolejno: modernizacja gospodarstw rolnych (58%) i utrzymanie wielkości produkcji rolno-spożywczej w kraju (54%). Niezależnie jednak od tych optymistycznych zmian, trzeba zdawać sobie sprawę z faktu, że polskie rolnictwo charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem (średnia powierzchnia UR przypadająca na jedno gospodarstwo wynosi 8 ha i powoli wzrasta), jak również ponad połowa gospodarstw produkuje wyłącznie lub głównie na własne potrzeby, ograniczając wydatki na zakup żywności i koszty utrzymania rodziny. Gospodarstwa te o relatywnie niewielkim areale prowadzą

produkcję metodami tradycyjnymi, przy niskim nawożeniu mineralnym i zużyciu chemicznych środków ochrony roślin, jak również pasz przemysłowych w żywieniu zwierząt gospodarskich, zwłaszcza bydła. Mimo to, a także faktu występowania przewagi gleb o niskiej przydatności rolniczej, Polska jest znaczącym w świecie i Europie producentem produktów: rolnych, ogrodniczych i pochodzenia zwierzęcego. W obliczu dynamicznie dokonujących się zmian na rynku globalnym i europejskim, należy mieć nadzieję, że osiągnięte przewagi komparatywne zostaną w przyszłości utrzymane, a pozytywne kierunki zmian - zachowane.

Doradca rolniczy świadczy doradztwo rolnicze, usługi szkoleniowe i informacyjne dla producentów rolnych, rolników. Współpracuje z instytucjami i organizacjami sfery rolnictwa w zakresie rozwiązywania problemów zawodowych i społecznych rolników oraz inspirowanie i wspieranie rozwoju gospodarstw rolnych i gospodarstw domowych, w warunkach gospodarki rynkowej. Doradca rolniczy udziela również pomocy w zakresie sporządzania dokumentów wymaganych do uzyskania wsparcia działalności ze środków finansowych Unii Europejskiej lub z innych źródeł zewnętrznych.

Doradca rolniczy współdziała z rolnikiem (producentem rolnym) w zakresie analizowania prowadzonej działalności produkcyjnej. Analiza poprzedzona jest najczęściej wizją lokalną warunków produkcji (na polu, w pomieszczeniach gospodarskich). Efektem analizy jest wypracowanie wniosków dotyczących możliwych sposobów optymalizacji prowadzonych działań produkcyjnych. Wnioski z przeprowadzonych analiz mogą dotyczyć aspektów ekonomicznych, jak i technologicznych w prowadzonej produkcji rolniczej.

Doradca rolniczy wykonuje pracę polegającą na:

-
- udzielaniu pomocy rolnikom w podejmowaniu i realizowaniu racjonalnych decyzji dotyczących organizacji i prowadzenia gospodarstwa rolnego i domowego,
  - doradzaniu rolnikom w rozwiązywaniu problemów dotyczących produkcji rolniczej,
  - udzielaniu pomocy we wdrażaniu innowacyjnych technologii produkcji rolniczej,
  - doradzaniu rolnikom w zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym w warunkach gospodarki rynkowej oraz jego dostosowania do standardów jakości,
  - udzielaniu pomocy w dokonywaniu analiz ekonomicznych prowadzonej działalności rolniczej oraz sporządzaniu planów rozwoju gospodarstwa,
  - aktywizacji mieszkańców wsi w celu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej,
  - udzielaniu pomocy w zakresie sporządzania dokumentów wymaganych do uzyskania wsparcia finansowego,
  - inspirowaniu i wspieraniu rozwoju wspólnych przedsięwzięć gospodarczych rolników (np. grupy producentów rolnych),
  - organizowaniu różnych form doskonalenia zawodowego rolników i mieszkańców wsi,
  - służeniu pomocą mieszkańcom wsi w podejmowaniu samodzielnych decyzji, dotyczących ich pracy i środowiska, z uwzględnieniem ogólnych interesów gospodarczych i społecznych.

2. Założenia organizacyjne

2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu

Podstawa programowa kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 311515 obejmuje dwie kwalifikacje:

ROL.02. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie

ROL.08. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie

Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla tych kwalifikacji wynosi 1440 h

ROL.02. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie – 870 godzin

ROL.08. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie – 570 godzin

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 roku, poz. 639) w technikum 5 – letnim łączna liczba godzin przeznaczona na kształcenie zawodowe wynosi 56. Do obliczeń przyjmuje się, że średnio w każdym roku jest 30 tygodni co stanowi 1680 godzin. Różnica godzin między minimalną liczbą godzin wynikającą z podstawy programowej kształcenia w zawodzie, a liczbą godzin wynikającą z ramowego planu nauczania wynosi 240. Jest to liczba godzin która może być przeznaczona na zajęcia w ramach dodatkowych umiejętności zawodowych.

Wskazany zestaw efektów uczenia się w ramach niniejszego programu dodatkowych umiejętności zawodowych zaplanowano na minimum:

- Liczba godzin – 150 h
- Czas trwania – 2 semestry

Czas trwania dodatkowej umiejętności zawodowej wynosi 2 semestry. Zaczyna się w klasie czwartej, w drugim semestrze i kończy w klasie piątej, na koniec semestru pierwszego. Tygodniowa liczba to 5 godzin.

Zajęcia powinny odbywać się w grupach do 16 osób, zalecane jest aby przy stanowisku pracował jeden uczeń. Zaleca się również samodzielne wykonywanie przez uczestników procesu kształcenia ćwiczeń symulujących zadania zawodowe, prac w realnych warunkach.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form i metod pracy aktywizującej uczniów np. praca w grupach.

2.2. Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia

Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej określają przepisy w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Szczegółowe wymagania osób prowadzących zajęcia to:

- ukończone studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub
- studia pierwszego stopnia na kierunku, którego efekty kształcenia, obejmują treści nauczanego przedmiotu, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

- studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt powyżej, i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

Ponadto może to być pracodawca prowadzący działalność gospodarczą, który posiada uprawnienia instruktora praktycznej nauki zawodu. W uzasadnionych przypadkach w szkole, która realizuje dodatkową umiejętność zawodową może być, za zgodą kuratora oświaty zatrudniona osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia zajęć w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej „Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy” przepisów prawa”. Osobę, zatrudnia się na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, z późn. zm.), z tym, że do tej osoby stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli oraz ustala się jej wynagrodzenie nie wyższe niż 184% kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Organy prowadzące szkoły mogą upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach, do przyznawania wynagrodzenia w wyższej wysokości.

2.3. Wyposażenie dydaktyczne

Szkoła prowadząca kształcenie w dodatkowej umiejętności zawodowej zapewnia pomieszczenia dydaktyczne oraz wyposażenie techno-dydaktyczne konieczne do

osiągnięcia założonych w ramach programu dodatkowej umiejętności zawodowej efektów uczenia się.

Wyposażenie szkoły niezbędne do realizacji kształcenia:

Pracownia wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, projektor multimedialny, pakiet programów biurowych,
- dokumentacja wybranych projektów UE realizowanych w obszarze rolnictwa,
- krajowe i unijne przepisy prawa
- standardy jakości krajów Unii Europejskiej

UWAGA

Zaleca się aby kształcenie w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej odbywało się w rzeczywistych warunkach pracy. Może odbywać się w pracowniach zawodowych – warsztatach szkolnych, u pracodawcy lub w Centrum Kształcenia Zawodowego.

2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej

Dla realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej – „Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz przepisów prawa” wymagane jest osiągnięcie efektów kształcenia zawartych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki.

Efekty kształcenia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej mogą być także realizowane podczas odbywania stażu uczniowskiego.

W trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej. Podmiot przyjmujący ucznia na staż zawiera z uczniem albo rodzicami niepełnoletniego ucznia, w formie pisemnej, umowę o staż uczniowski.

---

3. Cele kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki w zakresie Dodatkowej Umiejętności Zawodowej „Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy” powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

1. Doradzania w zakresie prowadzenia produkcji rolnej w krajach Unii Europejskiej
2. Doradzania w zakresie standardów jakości
3. Doradzanie w zakresie pozyskiwania funduszy

4. Wykaz efektów uczenia się dodatkowej umiejętności zawodowej oraz kryteriów weryfikacji

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie dodatkowej umiejętności zawodowej niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1. Pracownia doradztwa rolniczego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosuje zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych; 2. Stosuje normalizacje w rolnictwie; 3. Stosuje zasady dostosowywania produktów rolnych do norm; 4. Stosuje zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych; 5. Określa możliwości finansowania działalności produkcyjnej na terenach wiejskich. 6. Analizuje możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne; 7. Ustala możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji; 8. Wyjaśnia zakres certyfikacji i analizuje dokumenty wymagane przy certyfikacji; 9. Ustala możliwości wspierania podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów.
2. Pracownia planowania pracy doradców rolniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozróżnia lokalne programy rozwoju terenów wiejskich; 2. Stosuje zasady organizacji pracy w małych zespołach; 3. Stosuje zasady opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych. 4. Interpretuje i wyjaśnia cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich; 5. Organizuje pracę w małych zespołach zadaniowych; 6. Opracowuje materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne.

5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej
– Doradzanie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy

Nazwa przedmiotu/zajęć	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Pracownia doradztwa rolniczego	<ol style="list-style-type: none"> Zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych. Normalizacje w rolnictwie. Zasady dostosowywania produktów rolnych do norm. Zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych; Możliwości finansowania działalności produkcyjnej na terenach wiejskich. Możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne. Możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji. Zakres certyfikacji i analizuje dokumenty wymagane przy certyfikacji. Możliwości wspierania podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów. 	75	Wykład, dyskusja, projekty w grupach, realizacja kursów on-line
Pracownia planowania pracy doradców rolniczych	<ol style="list-style-type: none"> Lokalne programy rozwoju terenów wiejskich. Zasady organizacji pracy w małych zespołach. Zasady 	75	Pokaz, ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni

Nazwa przedmiotu/zajęć	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
	opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych. 2. Cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich. Praca w małych zespołach zadaniowych. Materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne		zawodowej, CKZ lub u pracodawcy

6. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej – Doradzenie producentom rolnym/ogrodniczym w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz pozyskiwania funduszy”

Wykaz przedmiotów nauczania

1. Pracownia doradztwa rolniczego
2. Pracownia planowania pracy doradców rolniczych

6.1. Pracownia doradztwa rolniczego

Cele ogólne przedmiotu

1. Poznaje podstawowe zasady doradztwa rolniczego
2. Poznaje zasady doradzania rolnikom/ogrodnikom

Cele operacyjne

1. Stosować zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych;
2. Stosować normalizacje w rolnictwie;
3. Stosować zasady dostosowywania produktów rolnych do norm;
4. Stosować zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych;
5. Określać możliwości finansowania działalności produkcyjnej na terenach wiejskich.
6. Analizować możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne;
7. Ustalać możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji;

8. Wyjaśniać zakres certyfikacji i analizować dokumenty wymagane przy certyfikacji
9. Ustalać możliwości wspierania podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów.

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe Uczeń potrafi:	Uwagi o realizacji / Etap realizacji
Pracownia doradztwa rolniczego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych. Normalizacje w rolnictwie. Zasady dostosowywania produktów rolnych do norm. Zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych; 2. Możliwości finansowania działalności produkcyjnej na terenach wiejskich. Możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne. Możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji. 3. Zakres certyfikacji i analiza dokumentów wymaganych przy certyfikacji. Możliwości wspierania 	75	<ul style="list-style-type: none"> • stosować zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych; • stosować normalizacje w rolnictwie; • stosować zasady dostosowywania produktów rolnych do norm; • stosować zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych; • określać możliwości finansowania działalności produkcyjnej na terenach wiejskich. • analizować możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne; • ustalać możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji; 	II semestr klasy IV

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe Uczeń potrafi:	Uwagi o realizacji / Etap realizacji
	podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów.		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśniać zakres certyfikacji i analizować dokumenty wymagane przy certyfikacji • ustalać możliwości wspierania podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów. 	

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU

Propozycje metod nauczania

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form i metod organizacyjnych: indywidualnie i zespołowo. W zakresie związanym z wyszukiwaniem informacji szkoła zapewnia dostęp do indywidualnego stanowiska pracy. Bardzo ważną kwestią w kształceniu zawodowym jest indywidualizacja pracy w kierunku potrzeb i możliwości ucznia w zakresie metod, środków oraz form kształcenia. Ponadto uczniowie powinni samodzielnie budować swoją wiedzę i kształtować umiejętności poprzez uczenie się we współpracy oraz korzystanie z różnych źródeł informacji. Zaleca się wykonywanie ćwiczeń praktycznych w grupach i indywidualnie, można również realizować zadania w formie projektu, realizowanego w ramach przeprowadzenia pełnego procesu wyszukiwania informacji.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w rzeczywistych warunkach pracy, najlepiej u pracodawcy, lub pracowni zawodowej z wyszukiwania informacji (pracowni komputerowej). W związku z tym klasa musi być podzielona na grupy w taki sposób, aby grupa liczyła nie więcej niż 16 osób. Zajęcia mogą być prowadzone u pracodawcy na rzeczywistych stanowiskach pracy, które zapewnią realizację wszystkich efektów kształcenia.

Środki dydaktyczne

Pracownia wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, projektor multimedialny, pakiet programów biurowych,
- dokumentacja wybranych projektów UE realizowanych w obszarze rolnictwa,
- krajowe i unijne przepisy prawa
- standardy jakości krajów Unii Europejskiej.

Zalecane metody dydaktyczne

W procesie nauczania-uczenia się wskazane jest stosowanie następujących metod dydaktycznych: wykład informacyjny, pokazy i ćwiczenia praktyczne, realizacja projektów w grupach oraz kursy on-line.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form; indywidualnie oraz w grupach. Praca w grupach powinna przebiegać zgodnie z zasadami organizacji pracy małych zespołów.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia/słuchacza

Stopień przyswojenia przez uczniów efektów kształcenia będzie weryfikowany przez ocenę poprawności wykonywania ćwiczeń i zadań zawodowych. Podczas oceny należy uwzględnić kryteria o charakterze ogólnym to jest merytoryczną wagę poszczególnych zadań i ćwiczeń zawodowych, zaangażowanie ucznia, poprawność zaproponowanego przez ucznia rozwiązania a także jakość i staranność wykonania. Weryfikację osiągnięć uczniów należy prowadzić w sposób systematyczny w czasie całego okresu przeznaczanego na zrealizowanie programu dodatkowej umiejętności zawodowej, na podstawie kryteriów wyartykułowanych słuchaczom wraz z rozpoczęciem zajęć. W trakcie bieżącego sprawdzania opanowania przez uczniów wymagań programowych powinno się stosować obowiązujący w szkole system oceniania i skalę ocen, zgodnie z zapisami statutu tej konkretnej placówki oświatowej. Należy podkreślić, że wraz z realizacją poszczególnych treści programowych – wiedza i umiejętności uczniów musi być walidowana - w oparciu, o ściśle określone w programie dodatkowych umiejętności zawodowych, kryteria weryfikacji. W związku z specyfiką powyższego przedmiotu, nauczyciel w celu bieżącej oceny stopnia opanowania efektów nauczania, powinien stosować: testy jednokrotnej odpowiedzi, testy wielokrotnej odpowiedzi, sprawdziany wymagające odpowiedzi krótkiej lub długiej w formie ustnej lub pisemnej, metodę projektu.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

W celu ewaluacji opracowanego programu dodatkowych umiejętności zawodowych osoby odpowiedzialne za wprowadzanie programów w placówkach oświatowych, powinny wykorzystywać następujące narzędzia diagnostyczne:

- wstępne i końcowe arkusze pomiaru stopnia opanowania przez uczniów poszczególnych kryteriów weryfikacji wypełniane obowiązkowo przez uczniów, nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu i pracodawców,
- ankiety oceny zajęć wypełniane przez uczniów, każdorazowo na koniec każdego semestru,
- semestralne sprawozdania nauczyciela o charakterze statystycznym sporządzane na podstawie ocen uzyskiwanych przez uczniów podczas testów diagnostycznych oraz ocen otrzymywanych przez nich w trakcie rozwiązywania podczas zajęć, praktycznych zadań zawodowych,
- arkusze samooceny wypełniane przez nauczycieli, każdorazowo na zakończenie semestru,
- ankiety oceny zajęć wypełniane przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych (innych nauczycieli przedmiotów zawodowych, dyrektora placówki, kierownika szkolenia praktycznego, wizytatora, doradcę metodycznego, pracodawców i rodziców).

W trakcie realizacji programu nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych w ramach każdego z wyodrębnionych przedmiotów, należy zapewnić osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Ten etap ewaluacji opracowanego programu nauczania danego przedmiotu, powinien być oparty o ocenę i analizę:

- notatek własnych nauczyciela z zakresu realizacji zajęć,
- notatek z rozmów z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi,

- wniosków zapisanych w arkuszach obserwacji zajęć,
- wniosków wynikających z bieżących ocen osiągnięć uczniów podczas realizacji praktycznych zajęć zawodowych,
- samoceny umiejętności uczniów zamieszczonych w wypełnionych przez nich arkuszach lub kartach pracy własnej.

Proces zapewnienia jakości kształcenia i uzyskania oczekiwanych efektów kształcenia w decydującej mierze zależy od:

- przyjętej koncepcji programu nauczania,
- właściwego doboru metod i technik nauczania,
- proponowanych treści i środków dydaktycznych.
- podczas ewaluacji programu nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych nauczyciel powinien wskazać, określić i przeanalizować:
  - treści i umiejętności, których opanowanie nie stanowi problemów dla uczniów,
  - treści i umiejętności, których opanowanie sprawia problemy uczniom,
  - właściwość stosowania określonych środków i metod dydaktycznych,
  - wyniki osiągnięte przez uczniów podczas egzaminów zawodowych.

Omówione powyżej działania zapewnią realizację podstawowych wymagań ściśle określonych w programie dodatkowej umiejętności zawodowej.

6.2. Pracownia planowania pracy doradców rolniczych

Cele ogólne przedmiotu

1. Poznaje zasady planowania pracy doradców rolniczych
2. Planuje pracę doradców rolniczych

Cele operacyjne

1. Rozróżniać lokalne programy rozwoju terenów wiejskich;
2. Stosować zasady organizacji pracy w małych zespołach;
3. Stosować zasady opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych.
4. Interpretować i wyjaśniać cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich;
5. Organizować pracę w małych zespołach zadaniowych
6. Opracowywać materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne.

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe Uczeń potrafi:	Uwagi o realizacji / Etap realizacji
Pracownia planowania pracy doradców rolniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalne programy rozwoju terenów wiejskich. Zasady organizacji pracy w małych zespołach. Zasady opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych. 2. Cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich. Praca w małych zespołach zadaniowych. 	75	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżniać lokalne programy rozwoju terenów wiejskich; • stosować zasady organizacji pracy w małych zespołach; • stosować zasady opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych. • interpretować i wyjaśniać cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich; 	I semestr klasy V

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe Uczeń potrafi:	Uwagi o realizacji / Etap realizacji
	Materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne.		<ul style="list-style-type: none"> organizować pracę w małych zespołach zadaniowych opracowywać materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne.	

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU

Propozycje metod nauczania

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form i metod organizacyjnych: indywidualnie i zespołowo. W zakresie związanym z selekcją informacji szkoła zapewnia dostęp do indywidualnego stanowiska pracy. Bardzo ważną kwestią w kształceniu zawodowym jest indywidualizacja pracy w kierunku potrzeb i możliwości ucznia w zakresie metod, środków oraz form kształcenia. Ponadto uczniowie powinni samodzielnie budować swoją wiedzę i kształtować umiejętności poprzez uczenie się we współpracy oraz korzystanie z różnych źródeł informacji. Zaleca się wykonywanie ćwiczeń praktycznych w grupach i indywidualnie, można również realizować zadania w formie projektu.

Warunki osiągnięcia efektów kształcenia

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni komputerowej, która posiada wyodrębnione stanowisko dla nauczyciela i stanowiska dla uczniów. Zalecane jest, aby przy stanowisku pracował jeden uczeń lub zespół uczniów realizujący ściśle określone zadanie. W związku z tym klasa musi być podzielona na grupy w taki sposób, aby grupa liczyła nie więcej niż 16 osób. Zajęcia mogą być prowadzone u pracodawcy na rzeczywistych stanowiskach pracy, które zapewnią realizację wszystkich efektów kształcenia.

Środki dydaktyczne

Pracownia wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, projektor multimedialny, pakiet programów biurowych,
- dokumentacja wybranych projektów UE realizowanych w obszarze rolnictwa,
- krajowe i unijne przepisy prawa
- standardy jakości krajów Unii Europejskiej.

Zalecane metody dydaktyczne

W procesie nauczania-uczenia się wskazane jest stosowanie następujących metod dydaktycznych: pokazy i ćwiczenia praktyczne, realizacja ćwiczeń praktycznych w grupach.

Formy organizacyjne

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form; indywidualnie oraz w grupach. Praca w grupach powinna przebiegać zgodnie z zasadami organizacji pracy małych zespołów.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Stopień przyswojenia przez uczniów efektów kształcenia będzie weryfikowany przez ocenę poprawności wykonywania ćwiczeń i zadań zawodowych. Podczas oceny należy uwzględnić kryteria o charakterze ogólnym to jest merytoryczną wagę poszczególnych zadań i ćwiczeń zawodowych, zaangażowanie ucznia, poprawność zaproponowanego przez ucznia rozwiązania a także jakość i staranność wykonania. Weryfikację osiągnięć uczniów należy prowadzić w sposób systematyczny w czasie całego okresu przeznaczanego na zrealizowanie programu dodatkowej umiejętności zawodowej, na podstawie kryteriów wyartykułowanych uczniom wraz z rozpoczęciem zajęć. W trakcie bieżącego sprawdzania opanowania przez uczniów wymagań programowych powinno się stosować obowiązujący w szkole system oceniania i skalę ocen, zgodnie z zapisami statutu tej konkretnej placówki oświatowej. Należy podkreślić, że wraz z realizacją poszczególnych treści programowych - wiedza i umiejętności uczniów musi być walidowana - w oparciu, o ściśle określone w programie dodatkowych umiejętności zawodowych, kryteria weryfikacji. W związku z specyfiką powyższego przedmiotu, nauczyciel w celu bieżącej oceny stopnia opanowania efektów nauczania, powinien stosować próbę pracy.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

W celu ewaluacji opracowanego programu dodatkowych umiejętności zawodowych osoby odpowiedzialne za wprowadzanie programów w placówkach oświatowych, powinny wykorzystywać następujące narzędzia diagnostyczne:

- wstępne i końcowe arkusze pomiaru stopnia opanowania przez uczniów poszczególnych kryteriów weryfikacji wypełniane obowiązkowo przez uczniów, nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu i pracodawców,

- ankiety oceny zajęć wypełniane przez uczniów, każdorazowo na koniec każdego semestru,
- semestralne sprawozdania nauczyciela o charakterze statystycznym sporządzane na podstawie ocen uzyskiwanych przez uczniów podczas testów diagnostycznych oraz ocen otrzymywanych przez nich w trakcie rozwiązywania podczas zajęć, praktycznych zadań zawodowych,
- arkusze samooceny wypełniane przez nauczycieli, każdorazowo na zakończenie semestru,
- ankiety oceny zajęć wypełniane przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych (innych nauczycieli przedmiotów zawodowych, dyrektora placówki, kierownika szkolenia praktycznego, wizytatora, doradcy metodycznego, pracodawców i rodziców).

W trakcie realizacji programu nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych w ramach każdego z wyodrębnionych przedmiotów, należy zapewnić osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Ten etap ewaluacji opracowanego programu nauczania danego przedmiotu, powinien być oparty o ocenę i analizę:

- notatek własnych nauczyciela z zakresu realizacji zajęć,
- notatek z rozmów z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
- wniosków zapisanych w arkuszach obserwacji zajęć,
- wniosków wynikających z bieżących ocen osiągnięć uczniów podczas realizacji praktycznych zajęć zawodowych,
- samocena umiejętności uczniów zamieszczonych w wypełnionych przez nich arkuszach lub kartach pracy własnej.

Proces zapewnienia jakości kształcenia i uzyskania oczekiwanych efektów kształcenia w decydującej mierze zależy od:

-
- przyjętej koncepcji programu nauczania,
  - właściwego doboru metod i technik nauczania,
  - proponowanych treści i środków dydaktycznych.

Podczas ewaluacji programu nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych nauczyciel powinien wskazać, określić i przeanalizować:

- treści i umiejętności, których opanowanie nie stanowi problemów dla uczniów,
- treści i umiejętności, których opanowanie sprawia problemy uczniom,
- właściwość stosowania określonych środków i metod dydaktycznych,
- wyniki osiągnięte przez uczniów podczas egzaminów zawodowych.

Omówione powyżej działania zapewnią realizację podstawowych wymagań ściśle określonych w programie dodatkowej umiejętności zawodowej.

7. Ewaluacja programu

7.1. Cel ewaluacji

Celem głównym ewaluacji jest sprawdzenie, czy założone cele i oczekiwane efekty kształcenia oddają rzeczywiste efekty realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej, który powinien prowadzić do pozytywnych zmian i ulepszeń. Ewaluacja niniejszego programu nauczania powinna wskazać na typowe luki kompetencyjne u uczestników procesu kształcenia pozyskujących dodatkowe umiejętności zawodowe i mających na uwadze również dążenie do poszerzenia wiedzy, zdobycia nowych perspektyw pracy i własnego rozwoju. Zaobserwowane zmiany powinny wynikać z analizy zakresu realizacji zadań zawodowych, doboru oraz zastosowania form, metod i technik nauczania, form i jakości współpracy z pracodawcami, a także dostępności pracowni specjalistycznych do prowadzenia kształcenia.

Ewaluacja ma doprowadzić swoimi wskazaniem do swoistej walidacji programu DUZ „Doradzanie producentom rolnym/ogrodnictwem w zakresie stosowania przepisów prawnych obowiązujących w krajach Unii Europejskiej i na rynkach światowych dotyczących produkcji i/lub sprzedaży z uwzględnieniem standardów jakości oraz przepisów prawa” a także powinna dostarczyć informacji na temat realnych możliwości realizacji programu, potwierdzić zasadność przyjętych celów ogólnych i szczegółowych kształcenia w zakresie dodatkowej umiejętności zawodowej, pomóc w refleksji na temat sposobu wykorzystywania programu nauczania DUZ, jako trwałego elementu procesu kształcenia w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki.

Każda ewaluacja przedmiotu czy zawodu przedstawia szereg możliwości, co do sposobów wykorzystania jej wyników, udostępnienia zainteresowanym podmiotom

z otoczenia gospodarczego szkoły i ewentualnej ich publikacji. Proponowane rozwiązanie, uwzględniające dotychczasowy proces kształcenia w zawodzie i oczekiwania rynku pracy wobec absolwenta szkoły ponadpodstawowej nie odnosi się do podjętych już działań na etapie szkolnym. Będą one odrębnie poddane ewaluacji w ramach programu dla zawodu technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki. Program ten powinien też być sprawdzony pod kątem spójności z zakresem programu DUZ oraz stopniem ukierunkowania na pozytywne zmiany i ulepszenia procesu kształcenia w zawodzie.

7.2. Opis modelu ewaluacji

Przyjęty model ma za zadanie umożliwić nauczycielom sprawdzenie jakości ich działań dydaktycznych oraz pomóc we wskazaniu kierunków ewentualnej modyfikacji programu DUZ.

W celu ewaluacji opracowanego programu dodatkowych umiejętności zawodowych należy wykorzystać:

- arkusze pomiaru stopnia opanowania przez uczniów poszczególnych kryteriów weryfikacji wypełniane przez uczniów, nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz pracodawców,
- semestralne ankiety oceny zajęć wypełniane przez uczniów,
- semestralne sprawozdania nauczyciela o charakterze statystycznym sporządzane na podstawie ocen uzyskiwanych przez uczniów podczas testów diagnostycznych oraz ocen otrzymywanych przez nich w trakcie rozwiązywania podczas zajęć, praktycznych zadań zawodowych,
- semestralne arkusze samooceny wypełniane przez nauczycieli,
- ankiety oceny zajęć wypełniane przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.

W trakcie realizacji programu nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych, należy zapewnić osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Ten etap ewaluacji opracowanego programu nauczania, powinien być oparty o ocenę i analizę:

- notatek własnych nauczyciela z zakresu realizacji zajęć,
- notatek z rozmów z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
- wniosków zapisanych w arkuszach obserwacji zajęć,
- wniosków wynikających z bieżących ocen osiągnięć uczniów podczas realizacji praktycznych zajęć zawodowych,
- samooceny umiejętności uczniów zamieszczonych w wypełnionych przez nich arkuszach lub kartach pracy własnej,

Proces zapewnienia jakości kształcenia i uzyskania oczekiwanych efektów kształcenia w decydującej mierze zależy od:

- przyjętej koncepcji programu nauczania,
- właściwego doboru metod i technik nauczania,
- proponowanych treści i środków dydaktycznych.

Podczas ewaluacji programu nauczania dodatkowych umiejętności zawodowych nauczyciel powinien wskazać, określić i przeanalizować:

- treści i umiejętności, których opanowanie nie stanowi problemów dla uczniów,
- treści i umiejętności, których opanowanie sprawia problemy uczniom,
- właściwość stosowania określonych środków i metod dydaktycznych,
- wyniki osiągnięte przez uczniów podczas egzaminów zawodowych.

Omówione działania zapewnią realizację podstawowych wymagań ściśle określonych w programie dodatkowej umiejętności zawodowej.

7.3. Załączniki

WZÓR KWESTIONARIUSZA ANKIETY DLA UCZNI/NAUCZYCIELA/PACODAWCY

PROPONOWANE NARZĘDZIA DO POMIARU W RAMACH OCENY KSZTAŁCENIA DLA DODATKOWEJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWEJ

Do proponowanych narzędzi pomiaru w ramach oceny kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej zaliczyć można:

- 1) **wstępny arkusz** pomiaru, w którym uczeń określi poziom swoich umiejętności „na wejściu” – przed odbyciem kształcenia zawodowego;
- 2) **końcowy arkusz** pomiaru przeprowadzony po odbyciu kształcenia zawodowego;
- 3) **obserwacja i ocena** zachowania ucznia przy wykonywaniu zadań zawodowych.

WSTĘPNY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w uzyskaniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.
2. Wspieranie pracodawców w pozyskaniu pracowników o pożądanym umiejętnościach, doświadczeniu oraz kwalifikacjach zawodowych.
3. Pozyskiwanie oraz upowszechnianie ofert pracy.
4. Informowanie osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców o przysługujących im prawach i obowiązkach.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. Nie posiadam danej umiejętności – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. Uczę się – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. Potrafię wykonać podstawowe czynności – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. Pracuję samodzielnie – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
5. Uczę innych – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Stosuje zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych;						
Opracowuje materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne.						
Organizuje pracę w małych zespołach zadaniowych;						
Interpretuje i wyjaśnia cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich;						
Stosuje zasady opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych.						
Stosuje zasady organizacji pracy w małych zespołach;						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Rozróżnia lokalne programy rozwoju terenów wiejskich;						
Ustala możliwości wspierania podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów.						
Wyjaśnia zakres certyfikacji i analizuje dokumenty wymagane przy certyfikacji;						
Ustala możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji;						
Analizuje możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne;						
Określa możliwości finansowania działalności						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
produkcyjnej na terenach wiejskich						
Stosuje zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych						
Stosuje zasady dostosowywania produktów rolnych do norm;						
Stosuje normalizację w rolnictwie;						

Końcowy arkusz pomiaru umiejętności

KOŃCOWY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie przez umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w uzyskaniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.
2. Wspieranie pracodawców w pozyskaniu pracowników o pożądanym umiejętnościach, doświadczeniu oraz kwalifikacjach zawodowych.
3. Pozyskiwanie oraz upowszechnianie ofert pracy.
4. Informowanie osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców o przysługujących im prawach i obowiązkach.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.

3. **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
5. **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	Ocena	Ocena	Ocena	Ocena	Ocena	Uwagi
	1	2	3	4	5	
Stosuje zasady pozyskiwania rynków zbytu produktów rolnych;						
Opracowuje materiały dydaktyczne, szkoleniowe, informacyjne.						
Organizuje pracę w małych zespołach zadaniowych;						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Interpretuje i wyjaśnia cele i zadania lokalnych programów rozwoju terenów wiejskich;						
Stosuje zasady opracowywania materiałów szkoleniowych, informacyjnych.						
Stosuje zasady organizacji pracy w małych zespołach;						
Rozróżnia lokalne programy rozwoju terenów wiejskich;						
Ustala możliwości wspierania podejmowanej i prowadzonej działalności w ramach organizowanych programów.						
Wyjaśnia zakres certyfikacji i analizuje dokumenty wymagane przy certyfikacji;						

Kompetencje kluczowe	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5	Uwagi
Ustala możliwości dostosowywania produktów rolnych do określonych norm zbytu, przechowywania, dystrybucji;						
Analizuje możliwości w zakresie pozyskiwania rynków zbytu na produkty rolne;						
Określa możliwości finansowania działalności produkcyjnej na terenach wiejskich						
Stosuje zasady certyfikacji rolnictwa ekologicznego, środków wspomagających uprawę roślin i produktów spożywczych						
Stosuje zasady dostosowywania produktów rolnych do norm;						
Stosuje normalizację w rolnictwie;						

---

8. Wykaz proponowanej literatury

- [1] Kostecki R., Tomaszewska, B.: Choroby i szkodniki pszczół. PWRiL, Warszawa
- [2] Artyszak A., Kucińska K.: Prowadzenie produkcji roślinnej cz. 1 i cz. 2. WSiP, Warszawa 2017.
- [3] Biesiada-Drzazga B., Danielewicz A., Horoszewicz E., Janocha A., Sieczkowska H.: Prowadzenie produkcji zwierzęcej cz. 1 i cz. 2. WSiP, Warszawa 2017.
- [4] Gaworski M., Korpysz K.: Rolnictwo Cz. 8. Technika w rolnictwie. Hortpress, Warszawa 2016.
- [5] Grzebisz W. (red.): Rolnictwo Cz. 4. Produkcja roślinna. Środowisko i podstawy agrotechniki. Hortpress, Warszawa 2015.
- [6] Grzebisz W. (red.): Rolnictwo Cz. 5. Produkcja roślinna. Czynniki produkcji roślinnej. Hortpress, Warszawa 2015.
- [7] Grzebisz W. (red.): Rolnictwo Cz. 6. Produkcja roślinna. Technologie produkcji roślinnej. Hortpress, Warszawa 2015.
- [8] Kujawiński W.: Metodyka i organizacja doradztwa rolniczego. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział Poznań, Poznań 2007.
- [9] Lisowski A.: Rolnictwo Cz. 7. Technika w rolnictwie. Hortpress, Warszawa 2016.
- [10] Nałęcz-Tarwacka T. (red.): Rolnictwo Cz. 2. Produkcja zwierzęca. Bydło i trzoda chlewna. Hortpress, Warszawa 2014.
- [11] Nałęcz-Tarwacka T. (red.): Rolnictwo Cz. 3. Produkcja zwierzęca. Owce, kozy, konie, drób, pszczoły i króliki. Hortpress, Warszawa 2016.
- [12] Poradnik Rolniczy. Polskie Wydawnictwo Rolnicze, Poznań (tygodnik).

-
- [13] Rekiel A. (red.): Rolnictwo Cz. 1. Produkcja zwierzęca. Wiadomości podstawowe. Hortpress, Warszawa 2014.
- [14] Top Agrar. Polskie Wydawnictwo Rolnicze, Poznań (miesięcznik).
- [15] Zagadnienia Doradztwa Rolniczego. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Poznaniu (kwartalnik).